

Komentar in karta: 1/22

SLA V013 'ustnica'

Tjaša Jakop

1. Gradivo

Za pomen 'vsak od dveh mesnatih robov ustne odprtine', knj. *ústnica* (*û*), so najpogostejši leksemi *ustnica* (v T167 z oznako knjižno), *žnablja* (v T279 je označen kot vulgarno, v T383 pa kot starejše, slabšalno), *šoba* ter *čoba* (v T399 z oznako slabšalno). Drugi leksemi so zemljepisno ozko omejeni, npr. *lampa* (v T388 in T392 množinska oblika *lampe* pomeni 'usta'). V narečjih, ki so v stiku s sosednjimi jeziki, so pogosta tudi prevzeta poimenovanja, npr. *mužon*, *labra*.

Ponekod so odgovori zapisani samo v množini (saj so ustnice parni organ), in sicer kot *ustnice*, *žnablje* ali *žnablji*, *čobe*, *šobe*, *šobice*, *lampe*, *muzgala*, *trobci*, čeprav vprašalnica za SLA sprašuje po edninski obliki leksema (*ustnica*).

2. Morfološka analiza

ust- < **ust-a* 'usta'

ustne < **ust-ɸn-ɛ*

ustnic- < **ust-ɸn-ic-a*

žnablj- < *(*žnab(ə)l̥*)-ɸ/*(*žnabl̥*)-a ← srvnem. *snabel* 'kljun'

žnabljica < *(*žnabl̥*)-ic-a

šOb- < **šob-a* 'štrleča ustnica' (*O* → *u* v T063, T169, T269 in T281)

šobec < **šob-ɸc-ɸ*

šobic- < **šob-ic-a*

čOb- < morda **čɸnob-a* 'štrleča ustnica' (*O* → *u* v T308, T349, T351, T370–T374, T376–T378, T380–T382)

trob- < **trɸb-ɸc-ɸ* ← **trɸb-a* 'troba' ← stvnem. *trumba* 'troba'

gobec < **gɸb-ɸc-ɸ* ← **gɸb-a* 'goba'

gobica < **gɸb-ic-a*

muzgal- < **muzg-a-dl-o* ← **muzg-a-ti* (> sln. *muzgati* 'lupiti lubje, luščiti, sesati, jesti brez zob')

mužon < *(*mužon*)-ɸ ← ben. it. *muşon* 'šoba'

mulica < *(*mul*)-ic-a ← *(*mul*)-a 'usta, gobec' ← kor. nem. *mule* 'našobljena usta', srvnem. *mūle* 'usta, gobec'

labra < *(*labr*)-a ← it. *labbra* mn. 'ustnice'

labrin < *(*labri*)-n-ɸ, verjetno križanje med furl. *lavri* 'ustnica' in it. *labbra* mn. 'ustnice'

lavrin < *(*lavri*)-n-ɸ ← furl. *lavri* 'ustnica'

lamp-, nejasno

paper, nejasno, morda v zvezi z nem *päppeln* 'pitati' ali *papperlapapp!* 'čvek'

štrule, nejasno

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *mulica* v T010, *štrule* v T042 in *lavrin* v T061.

Kot enkratnica z *ust-* je kartiran leksem *ustne* v T093.

Kot enkratnica z *žnablj-* je kartiran leksem *žnabljica* v T005.

Kot enkratnici z *gob-* sta kartirana leksema *gobec* v T071 in *gobica* v T072.

Kot enkratnica z *labr-* je kartiran leksem *labrin* v T062.

Kot tretji odgovor v posamezni točki so z znakom za komentar kartirani leksemi *ustnic-* v T090, T109, T169 in T191, *žnablj-* v T129 in *lamp-* v T396.

4. Uporabljena dodatna literatura

/

5. Primerjaj

SLA: V014 'usta' (1/23); OLA: 1388; ALE: 157; SDLA-SI: /; ALI: 162, 163;

ASLEF: 1244, 1245; HJA: 89